

7. UREDITEV PODATKOV V REGISTRIH

7.1 REGISTER KMETIJSKIH GOSPODARSTEV

V registru kmetijskih gospodarstev (RKG) se vodijo podatki o nosilcu KMG, članih kmetije, zaposlenih na kmetiji in o zemljiščih v uporabi KMG. Nosilec je odgovoren za pravilnost prijavljenih podatkov. Spremembe podatkov v RKG (npr. prenos KMG, prenehanje uporabe zemljišč, sprememba vrste rabe GERK, ipd.) je potrebno javiti najpozneje v 30-ih dneh od nastanka spremembe.

Vse podatke v RKG, vključno s podatki o zemljiščih, mora nosilec urediti na upravni enoti najpozneje en dan pred vnosom zbirne vloge. Neusklajeni podatki v RKG onemogočijo vnos zbirne vloge. Zaradi predvidenega povečanega obsega dela na upravnih enotah v obdobju pred in med vlaganjem zbirnih vlog nosilec priporočamo, da se za uskladitev podatkov na upravnih enotah naročijo čimprej.

NE POZABITE

- *upravne enote pri vpisu novih zemljišč v RKG od nosilca, ki ni lastnik zemljišč, tudi če gre za lastništvo družinskih članov, zahtevajo, da priloži dokazilo o pravici do uporabe zemljišč.*
- *v primeru smrti nosilca se kmetija prenese na novega nosilca s soglasjem večine oseb, ki so na smrtnovnici navedene kot dediči. V ostalih primerih prenosa kmetije (prodaja, zakup, dedovanje ali podobni pravni posel) mora novi nosilec prenesti vsa zemljišča kmetije v lasti prejšnjega nosilca in članov kmetije ter pridobiti pravico do njihove uporabe za najmanj pet let.*
- *v RKG se poleg podatka o GERK vodi tudi podatek o krajinskih značilnostih (KRZ) na kmetijskem gospodarstvu.*

7.1.1 Podatki o nosilcu, članih kmetije in zaposlenih na kmetiji

Nosilec mora imeti pravico do uporabe zemljišč KMG in je odgovoren za obveznosti, ki izhajajo iz Zakona o kmetijstvu. Šteje se, da ima nosilec pravico do uporabe zemljišč, če je lastnik ali zakupnik zemljišč oziroma ima za uporabo zemljišč pridobljeno soglasje lastnika zemljišč ali drugo pravno podlago, iz katere izhaja pravica do uporabe zemljišč.

Kot člani kmetije se v RKG lahko vpišejo osebe, starejše od 15 let, ki živijo na istem stalnem prebivališču kot nosilec kmetije in sorodniki nosilca. Vpis članov kmetije nosilec kmetije uredi na upravni enoti. Za vpis člana kmetije mora nosilec pridobiti soglasje tega člana kmetije. Kot člani kmetije - sorodniki se lahko poleg nosilčevega zakonca ali osebe, s katero živi nosilec v zunajzakonski skupnosti ali partnerja v registrirani istospolni skupnosti vpišejo tudi: nosilčevi otroci, posvojenci in vnuki; nosilčevi starši, posvojitelji in stari starši; bratje in sestre nosilca kmetije; nosilčeva tast, tašča, zet in snaha; otroci nosilčevega partnerja (pastorki) ter zakonec nosilčeve matere ali očeta.

Kot zaposleni na kmetiji se lahko vpišejo osebe, ki delo na kmetiji opravljajo na podlagi veljavne pogodbe o zaposlitvi, sklenjene v skladu z zakonom, ki ureja delovna razmerja. Pogodba o zaposlitvi je lahko sklenjena z nosilcem kmetije ali s poslovno popolnoma sposobnim članom kmetije.

7.1.2 Podatki o zemljiščih v uporabi

Osnovna enota identifikacijskega sistema za prijavo zemljišč v RKG je blok. Blok je strnjena površina kmetijskih zemljišč, ki so v kmetijski rabi enega KMG in pripadajoče krajinske značilnosti (KRZ).

Grafična enote rabe kmetijskega gospodarstva (GERK) je strnjena površina kmetijskega zemljišča z enako vrsto rabe znotraj posameznega bloka.

Blok se tvori tako, da se po zaključenem vrisu GERK oziroma KRZ vsi soležni GERK oziroma KRZ istega KMG samodejno aplikativno povežejo v en blok. Soležni so tisti GERK oziroma KRZ, ki imajo skupno vsaj eno daljico.

GERK z naslednjimi vrstami rabe in KRZ brez soležnega GERK ali če je soležni GERK s spodaj naštetimi vrstami rabe, predstavlja- jo samostojen blok: 1181 – trajne rastline na njivskih površinah, kjer pridelava ni v tleh, 1191 – rastlinjak, kjer pridelava ni v tleh, 1320 – travinje z razpršenimi neupravičenimi značilnostmi, 1411 – površina za ukrep odprava zaraščanja, 1420 – plantaža gozdnega drevja.

7.1.3 Določitev največje upravičene površine (NUP)

Največja upravičena površina (NUP) GERK je celotna grafična površina GERK, razen:

- a) pri GERK z naslednjimi vrstami rabe, kjer je NUP enaka nič: 1181 – trajne rastline na njivskih površinah, kjer pridelava ni v tleh, 1191 – rastlinjaki, kjer pridelava ni v tleh, 1411 – površina za ukrep odprave zaraščanja in 1420 – plantaža gozdnega drevja;
- b) pri GERK z vrsto rabe 1320 – travinje z razpršenimi neupravičenimi značilnostmi, se NUP določi z upoštevanjem upravičenosti in deležev posameznih vrst dejanske rabe, ki so določene pod GERK.

Natančneje je opis te vrste rabe GERK opisan v nadaljevanju.

NUP KRZ, ki se mora ohranjati skladno s standardom DKOP 8 (Ohranjanje krajinskih značilnosti) iz Priloge III Uredbe 2021/2115/EU, je celotna površina KRZ, pri ostalih KRZ je NUP enak 0.

NUP bloka je vsota vseh NUP GERK oziroma NUP KRZ, ki tvorijo blok.

7.1.4 Pravila vrisa KRZ v RKG

KRZ so pomembne za izvedbo in kontrolo obveznega osnovnega standarda DKOP 8 (Minimalni delež neproizvodnih površin, ohranjanje krajinskih značilnosti, omejitve rezanja mejic, omejevanje tujerodnih invazivnih rastlinskih vrst) v okviru pogojenosti in operacije KOPOP Ohranjanje mejic (MEJ).

Za vpis KRZ v RKG mora nosilec izkazati pravico do uporabe. Pri vpisu KRZ se kot kontrolni podatek upošteva evidenca krajinskih značilnosti.

Ob vpisu v RKG se KRZ pripiše podatek o GERK, ki mu KRZ pripada, po naslednjem prednostnem vrstnem redu: največja soležna orna površina, največji soležni GERK. V ostalih primerih se podatek o GERK ne pripiše. KRZ se ne pripisuje h GERK z vrstami rabe 1181, 1191, 1320, 1411 in 1420. KRZ se pripiše samo GERK, ki ima kot državo pripisano Republiko Slovenijo.

Vrste in šifre rabe KRZ so: 1510 – skupina dreves oziroma grmičevja, 1520 – mejica, 1530 – obvodna vegetacija, 1540 – posamezno drevo, 1550 – drevesa v vrsti, 7010 – vodna prlina.

7.1.5 Pravila vrisa GERK v RKG

GERK se lahko vriše na kmetijska zemljišča, ki so po evidenci dejanske rabe opredeljena kot njive in vrtovi, trajni nasadi in travniške površine.

V upravičeno površino GERK se lahko vštejejo vetrozaščitni pasovi, drevesa v vrsti, žive meje, omejkji, mejice, jarki, kamnite ograje, suhozidi, razna sušila (kozolci, ostrvi, ipd.) in kolovozi, če so sestavni del tradicionalne kulturne krajine in dobre kmetijske prakse ter če njihova širina ne presega 2 m. Ne glede na to, da so nekateri od naštetih elementov zajeti v evidenci krajinskih značilnosti, letih ni potrebno izločati iz GERK kot KRZ.

Strnjene površine, ki po evidenci dejanske rabe spadajo med druge kmetijske površine, gozd in druga ne kmetijska zemljišča, se izločijo iz GERK, če so večje ali enake 100 m². Iz GERK ni potrebno izločiti površin, manjših od 100 m², tudi če ustrezajo drugim vrstam rabe GERK. Površine večje ali enake 100 m² se vrišejo kot samostojni GERK. Njive ni treba vpisati kot ločeni GERK, če je manjša od 1.000 m² in leži v medvrstnem prostoru trajnega nasada, razen hmeljišča. Iz GERK se izločijo vode in vsa pozidana zemljišča.

V GERK se ne uvršča naslednjih površin:

- zelenic okoli stavb;
- nezatravljenih ograd, v katerih se nahajajo živali;
- izpustov za živali;
- rekreacijskih površin (golf igrišč, parkov, zelenic, travnatih igrišč, ipd.), razen smučišč in površin znotraj hipodromov, če se na njih izvaja kmetijska dejavnost;
- površin letališč, letališke infrastrukture, označenih vzletnih oziroma pristajalnih stez letališč in vzletišč, čeprav so zatravljene;
- površin, kjer kmetijska pridelava ni dovoljena (sanirana odlagališča nevarnih odpadkov ipd.);
- površin, na katerih so postavljene konstrukcije, ki onemogočajo obdelavo zemljišča.

Ne glede na zgoraj zapisano, se vpis GERK na letališčih dovoli, če se na teh površinah izvaja kmetijska dejavnost in imajo uporabniki zemljišč za vris GERK dovoljenje lastnikov zemljišč in upravljavca letališča, obvezno pa setudi v tem primeru izloči vsa letališka infrastruktura in označene vzletne oziroma pristajalne steze.

7.1.6 VRSTA RABE 1320 - travinje z razpršenimi neupravičenimi značilnostmi

Vrsta rabe 1320 – travinje z razpršenimi neupravičenimi značilnostmi se lahko vriše na celotnem območju Slovenije, kjer se s travinjem prepletajo skupine grmovja, drevja, kamenja... in onemogočajo intenzivno izrabo travinja. Takšna površina je primerna predvsem za pašo. Zunanji obod GERK zariše nosilec na celotnem območju uporabe zemljišča, z upoštevanjem naravnih meja (gozd, prepadi, jarki ...). Površina neupravičenih značilnosti znotraj GERK ne sme presegati 50 % grafične površine GERK.

Pri vrisu GERK je potrebno v celoti izločiti površine, ki po evidenci dejanske rabe spadajo v vrsto dejanske rabe 3000 – pozidano in sorodno zemljišče (ceste, hiše, vode ...) in 2000 – gozd. Samo na planini je ruševje lahko sestavni del GERK. Na planini je za travnate površine obvezen vris GERK z vrsto rabe 1320 – travinje z razpršenimi neupravičenimi značilnostmi.

Po vrisu GERK z vrsto rabe 1320 – travinje z razpršenimi neupravičenimi značilnostmi se, glede na podatke iz evidence dejanske rabe, za to površino aplikativno izračuna NUP GERK. Za določitev se uporabi sorazmerni sistem upravičenosti z uporabo koeficientov znižanja upravičene površine. V celoti upravičene površine so zemljišča, ki so po evidenci dejanske rabe: 1300 – trajni travnik, 1321 – barjanski travnik, 1222 – ekstenzivni sadovnjak, 1800 – kmetijsko zemljišče, poraslo z gozdnim drevjem in vse druge kmetijske rabe iz evidence dejanske rabe, če strnjena površina teh rab ne presega 100 m².

Površine kot so zaraščanje, skalovje, skupine dreves in grmovja, ipd. so v celoti neupravičene. Na podlagi preseka površine GERK s podatki evidence dejanske rabe se izračuna še razmerje med površino neupravičenih vrst dejanske rabe in grafično površino GERK, ki ne sme preseči 50 %.

Kot GERK z vrsto rabe 1320 se štejejo tudi površine, za katere je pri pregledu na kraju samem ugotovljena vrsta dejanske rabe 1800.

7.1.7 Kontrola z evidenco dejanske rabe kmetijskih in gozdnih zemljišč

Z namenom preprečitve vključevanja neupravičenih površin v GERK se pri vpisu GERK na upravni enoti izvaja kontrola z evidenco dejanske rabe kmetijskih in gozdnih zemljišč (v nadaljevanju: evidenca dejanske rabe), ki se vodi na MKGP. Podatki v evidenci dejanske rabe se zajemajo iz ortofoto posnetkov (narejenih iz letalskih posnetkov), ki so istočasno tudi podlaga za vpis GERK. Poleg tega se v evidenci dejanske rabe upoštevajo tudi drugi podatki, kot npr. ugotovitve iz terenskih ogledov MKGP oziroma kontrolnih organov. Evidenca dejanske rabe je javno dostopna na spletu na javnem pregledovalniku grafičnih podatkov MKGP–RKG.

Pri vpisu novega GERK ali pri spremembi že vpisanega GERK se izvede presek GERK z evidenco dejanske rabe. Če se pri tem ugotovi, upošteva se predpisano toleranco, da GERK ali del GERK leži na površinah, ki po evidenci dejanske rabe niso kmetijska zemljišča v uporabi, vpis GERK ni mogoč. V praksi to pomeni, da nosilec KMG lahko vriše GERK, npr. njivo na površinah, ki so v evidenci dejanske rabe zajete kot njiva, travnik, vinograd, sadovnjak ipd., ne more pa vrisati njive na zaraščenih površinah, gozdu, cesti ipd.

Kadar vpis GERK zaradi odstopanja od evidence dejanske rabe ni mogoč, je postopek naslednji:

- upravna enota najprej preveri, ali je glede na ortofoto morda prišlo do napake v evidenci dejanske rabe;
- v primeru ugotovljene napake MKGP takoj odpravi napako in s tem omogoči vpis GERK;
- če je evidenca dejanske rabe glede na ortofoto pravilno zajeta in stanje v naravi od zadnjega snemanja ortofotov ni bilo spremenjeno, je treba uskladiti mejo GERK tako, da bo ustrezala stanju v naravi;
- če je evidenca dejanske rabe glede na ortofoto pravilno zajeta, vendar je prišlo do spremembe stanja v naravi v obdobju po zadnjem snemanju ortofotov (npr. zarast, ki je še vidna na ortofotu, je bila izkrčena in je površina zdaj travnik) mora nosilec, ki bo želel vpisati GERK na takšni površini, podati in podpisati izjavo o dejanskem stanju v naravi.

POZOR! Hkrati z izjavo o dejanskem stanju v naravi nosilec podpiše, da je seznanjen s pogoji za vpis GERK in s posledicami neresnične prijave. Na podlagi izjave nosilca o dejanskem stanju v naravi bo vris GERK na teh površinah mogoč takoj, takšni GERK pa bodo bolj pogosto izbrani za pregled na kraju samem.

Poudariti velja, da je kljub kontroli z evidenco dejanske rabe za pravilen vpis GERK odgovoren nosilec. Tako mora nosilec tudi v primerih, ko je iz ortofoto posnetka še razvidno kmetijsko zemljišče, pa to zemljišče v naravi ni več v uporabi (npr. začasno neobdelano – nasutje materiala, skladišče bal, drv, silosi, gnojišča na kmetijskih površinah), stanje ustrezno prijaviti v RKG. Nosilec mora upravni enoti javiti tudi vse ostale spremembe, ko npr. travnik preorje in spremeni v njivo, spremeni trajni nasad, proda zemljišče, kupi novo zemljišče ipd.

POMEMBNO!

V RKG morajo biti podatki urejeni pred vložitvijo zbirne vloge. Za pravilno prijavo podatkov je odgovoren nosilec KMG.

Nosilec mora neuskrajene podatke v RKG uskladiti na upravni enoti vsaj en dan pred elektronskim izpolnjevanjem zbirne vloge, sicer vnos le te ne bo mogoč.

Nosilec lahko svoje GERK pregleda na spletu, na javnem pregledovalniku grafičnih podatkov MKGP-RKG (<http://rkq.gov.si/GERK/>), kjer so poleg grafičnih podatkov o GERK pod seznamom GERK na voljo tudi informacije o neuskrajanih podatkih v RKG. Nosilec priporočamo, da na spletnem pregledovalniku dobro pregledajo podatke o svojih zemljiščih in jih po potrebi uskladijo (izločiti je treba novogradnje in zaraščene površine, javiti spremembe rabe zemljišč, odjaviti zemljišča, ki jih ne uporabljajo več ipd.) V RKG je potrebno prijaviti vsa zemljišča v uporabi KMG, ta pa morajo biti obdelana skladno z zahtevami posamezne vrste rabe (njiva, travnik, sadovnjak ...).

Pregled podatkov o zemljiščih še posebej svetujemo nosilec KMG, ki imajo zemljišča na območju zahodne Slovenije: Jesenic, Nove Gorice, Kopra in Postojne. Na teh območjih so bili v letu 2023 posneti novi ortofoto posnetki, zato so še posebej vidne spremembe glede rabe zemljišč v zadnjih letih.

Neuskrajene podatke je treba uskladiti na upravni enoti najpozneje en dan pred vnosom zbirne vloge, sicer vnos ZV ni mogoč. Tudi če opozorila ni na upravni enoti uredite stanje vpisanih zemljišč, če je prišlo do spremembe rabe ali velikosti zemljišča, da bo vris skladen s stanjem v naravi.

Ob prenosu KMG na novega nosilca v času oddaje zahtevkov je treba v primeru, da je zbirna vloga že vložena, najprej izvesti umik ZV, šele nato se lahko izvede ponoven vnos ZV s strani novega nosilca.

7.2 IDENTIFIKACIJA IN REGISTRACIJA REJNIH ŽIVALI/GOJENIH KOPENSKIH ŽIVALI

Za področje identifikacije in registracije rejnih živali/gojenih kopenskih živali je pristojna Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR), Sektor za identifikacijo in registracijo ter informacijske sisteme (SIRIS). V zvezi z identifikacijo in registracijo živali ter gospodarstvi/obrati se uporabljajo nacionalni predpisi, objavljeni na osrednjem spletnem mestu državne uprave na povezavi [Zakonodaja UVHVVR](#), in Uredbe EU.

Izvajalci dejavnosti/imetniki goveda, prašičev, drobnice in kopitarjev, ki imajo urejen vpis v EIRŽ, lahko zaprosijo za **dostop do portala Volos**. Za dostop lahko pooblastijo tudi drugo osebo. Pridobitev dostopa, ki je brezplačna, izvajalcu dejavnosti/imetniku omogoča upravljanje s podatki za živali, ki jih goji/redi na svojem obratu/gospodarstvu. Izvajalec dejavnosti/imetnik za dostop zaprosi z oddajo vloge na obrazcu za izvajalca dejavnosti, objavljenem na osrednjem spletnem mestu državne uprave na povezavi [Dostop do portala Volos](#). Uporabnikom portala Volos svetujemo, da vsak vnos podatkov skrbno preverijo preko rubrike Izpisi/poročila. Če iz kakršnegakoli razloga ne morejo dostopati do portala Volos, to ni opravičljiv razlog za prepozno vnesene/priglašene podatke. V tem primeru morajo podatke priglasiti v priglasitvenem roku preko pooblaščenih organizacij (veterinarska organizacija ali kmetijsko-gozdarski zavod).

7.2.1 Govedo

V sistemu za identifikacijo in registracijo goveda glede priglasitve podatkov v Centralni register goveda (CRG) in dokumentacije (potni listi), ki spremlja govedo ob premiku, v letu 2024 ni sprememb. Informacije so na voljo na osrednjem spletnem mestu državne uprave na povezavi [Identifikacija in registracija goveda](#).

Novost v letu 2024 se nanaša na izpise iz CRG in rumeno knjigo Register goveda na gospodarstvu (RGG):

UVHVVR z letom 2024 ukinja pošiljanje izpisov po pošti v papirni obliki, o čemer so bili izvajalci dejavnosti/imetniki goveda obveščeni na zadnjem izpisu v letu 2023.

Izvajalci dejavnosti/imetniki goveda bodo lahko do **e-izpisa iz CRG** za posamezen obrat/gospodarstvo dostopali na naslednje načine:

- preko portala Volos: velja za izvajalce dejavnosti/imetnike, ki so si oz. si bodo pridobili dostop (uporabniško ime in geslo);
- preko spletne aplikacije E-izpis iz CRG na osrednjem spletnem mestu državne uprave na povezavi [Identifikacija in registracija goveda](#); na tej povezavi bodo objavljene vse informacije v zvezi z e-izpisom iz CRG in način dostopanja. Izvajalci dejavnosti/imetniki bodo lahko pridobili e-izpis iz CRG le za svoje obrate/gospodarstva. Če bodo želeli za pridobitev e-izpisa pooblastiti drugo osebo, bo pooblaščenec moral pridobiti dostop do portala Volos. Na ta način (s pooblastilom) bodo lahko do podatkov dostopale tudi pravne osebe oz. subjekti, vpisani v AJPES in gospodarji planin/skupnih pašnikov;
- preko pooblaščenih organizacij: izvajalci dejavnosti/imetniki bodo e-izpis iz CRG lahko pridobili preko pooblaščenih organizacij (veterinarska organizacija ali kmetijsko-gozdarski zavod).

Predvidoma z junijem 2024 oz. do porabe zaloga UVHVVR ukinja pošiljanje rumene knjige RGG po pošti v obliki brošure na način, kot so se ga do sedaj posluževali izvajalci dejavnosti/imetniki goveda in pooblaščenice organizacije (veterinarska organizacija ali kmetijsko-gozdarski zavod). Vsebina RGG je v obliki, primerni za tisk, objavljena na osrednjem spletnem mestu državne uprave na povezavi [Postopek identifikacije in registracije goveda](#).

Izvajalcem dejavnosti/imetnikom goveda, ki so si pridobili dostop do portala Volos, ni potrebno voditi RGG v papirni obliki, temveč le v elektronski obliki (e-RGG), če zagotovijo, da so informacije vnesene v skladu s predpisanimi roki.

7.2.2 Prašiči

Do 30. 4. 2024 se sistem izvaja na nespremenjen način. Informacije so objavljene na osrednjem spletnem mestu državne uprave na povezavi [Identifikacija in registracija prašičev](#).

Dne 2. 2. 2024 je bil v Uradnem listu RS objavljen Pravilnik o identifikaciji in registraciji prašičev, ki se prične uporabljati 1. 5. 2024. Glavne novosti prenovljenega sistema so: poročanje o vseh spremembah v staležu, vključno z rojstvi in smrtmi, poročanje po kategorijah, dvojniki ušesne znamke, elektronski spremni list in uvedba mobilne aplikacije. Z uporabo aplikacije se zagotovi, da se administrativno breme oziroma količina dela, potrebnega za vodenje podatkov, ohranja na enakem nivoju kot doslej.

Obveznosti izvajalca dejavnosti, ki redi prašiče

- registrira kmetijsko gospodarstvo in obrat, na katerem redi živali,
- izvede začetni popis živali v obratu (po kategorijah in SIŠ),
- identificira prašiče, ki so se rodili v obratu,
- sproti nadomešča izgubljene ušesne znamke,
- ob prodaji živali (odhodu z obrata) izda spremni list in priglasilni informacije v CRPš,
- ob spremembah staleža in kategorij (pogin, zakol doma, prevedba med kategorijami idr.) priglasilni informacije v CRPš,
- ob nakupu živali (prihodu v obrat) priglasilni informacije v CRPš,
- vodi register prašičev v obratu in hrani dokumentacijo.

Sistem identifikacije in registracije prašičev je prilagojen elektronskemu poslovanju. Smiselno je, da si izvajalec dejavnosti takoj pridobi dostopne pravice do aplikacije Volos, s čimer si močno olajša izvajanje naštetih obveznosti; v primerjavi z ročnim vodenjem evidenc se pri elektronskem pričakuje 70 % prihranek časa pri administrativnih opravilih.

Volos – mobilna in spletna aplikacija

Volos je aplikacija, prek katere izvajalec dejavnosti sporoča informacije v Centralni register prašičev, izda spremni dokument, vodi register prašičev v obratu in pregleduje podatke.

Uprava je za vse izvajalce dejavnosti, ki so registrirani za rejo prašičev, pripravila uporabniške račune, prek katerih lahko uporabljajo aplikacijo Volos. V aprilu 2024 vsi izvajalci dejavnosti z registriranim obratom in evidentirano rejo prašičev po pošti prejmejo aktivacijsko kodo, s katero lahko prevzamejo račun. Uporabniški račun za novi Volos je enoten za vse živalske vrste; uporabniki, ki že imajo račun za drobnico, uporabijo tega.

Na voljo sta dve obliki aplikacije: spletna, ki jo uporabljamo na računalniku, in mobilna, ki si jo naložimo na telefon (Android in Iphone). Ko pridobimo dostopne pravice, imamo na voljo obe.

Do spletne aplikacije dostopamo s spletnim brskalnikom; na vstopni strani se predstavimo z uporabniškim imenom (običajno e-poštni naslov) in geslom, ki ga prejmemo pri aktivaciji računa.

Mobilno aplikacijo si naložimo prek Google Play trgovine ali Apple store. Aplikacijo odpremo s pomočjo PIN kode, ki smo nastavili pri nameščanju in aktivaciji.

Največja prednost uporabe aplikacije je ta, da se močno zmanjša obseg dela pri vodenju dokumentacije. Primer postopka pri prodaji živali:

- Prodajalec pred premikom v aplikacijo vnese podatke (datum, GMID prejemnika, podatki o živalih, podatki o prevoznem sredstvu); s tem je izdal elektronski spremni list, priglasil podatke o odhodu v CRPš in izpolnil obveznost vodenja registra prašičev v obratu.
- Kupec na mobilni telefon prejme SMS, ki velja kot elektronski spremni list. V aplikaciji potrdi prejem živali in s tem izpolni vse predpisane obveznosti v zvezi s premikom.

Izvajalec »aktivno uporablja Volos« če ima uporabniški račun in se je v račun prijavil vsaj enkrat v zadnjih šest mesecih. Tudi če Volos uporablja le za pregledovanje podatkov, se šteje, da aktivno uporablja Volos.

Registracija obrata s prašiči

Prašiče se lahko redi le v registriranem obratu na kmetijskem gospodarstvu. Sistem identifikacije in registracije prašičev velja za rejo vseh vrst prašičev, vključno z divjimi prašiči v oborah, ne glede na število živali in ne glede na trajanje reje prašičev.

Izvajalec dejavnosti reje prašičev mora torej pred naselitvijo obrata:

- a) na upravni enoti registrirati kmetijsko gospodarstvo in pridobiti identifikator KMG-MID,
- b) na Upravi za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin registrirati obrat (Vpis v evidenco imetnikov rejnih živali) in pridobiti identifikator G-MID.

Izvajalec dejavnosti je fizična ali pravna oseba, ki je odgovorna za živali in je nosilec kmetijskega gospodarstva. Na enem kmetijskem gospodarstvu je lahko več obratov (če se živali redi na več lokacijah). V enem obratu se lahko redi živali različnih vrst.

Poleg obratov za rejo prašičev obstajajo še drugi tipi obratov: klavnice, zbirni centri, sejmi, razstave, planine in skupni pašniki.

Izjema za nekomercialne obrate

Izvajalci dejavnosti, ki redijo do pet prašičev letno za lastno domačo porabo, lahko uveljavljajo izjemo za nekomercialne obrate. Sistem poročanja za take obrate je poenostavljen, veljajo pa naslednje omejitve:

Pogoji, ki jih mora izpolnjevati izvajalec dejavnosti, da lahko uveljavlja izjemo:

- izvajalec dejavnosti je fizična oseba,
- za rejo prašičev ima registriran le en obrat,
- redi skupaj največ pet prašičev letno v obdobju od 1. februarja do 31. januarja naslednjega leta,
- prašiče redi izključno za lastno domačo porabo,
- redi le eno kategorijo prašičev – kmečka reja prašičev,
- ne izvaja razmnoževanja,
- ima urejen prostor za rejo prašičev,
- prašiče pridobi iz obratov v Sloveniji in
- prašiče premika le v klavnico za storitveni zakol za lastno porabo.

Izjema se nanaša na obveznost poročanja v Centralni register prašičev (CRPŠ), kar pomeni, da v CRPŠ ni potrebno poročati informacij o poginu, zakolu doma, spremembi kategorije ter kraji ali izgubi živali. Te informacije se vodi le v registru prašičev v obratu (RPO).

Obveznosti izvajalca dejavnosti, ki uveljavlja izjemo za nekomercialni obrat, so:

- registrira kmetijsko gospodarstvo in obrat (pred prvim prihodom živali)
- odda vlogo za izjemo za nekomercialno rejo
- ob vsakem prihodu živali v obrat v centralni register priglasí »prihod«
- vodi register prašičev v obratu.

Zahtevek za uveljavljanje izjeme izvajalec dejavnosti lahko odda elektronsko ali pisno ob prvem popisu živali v obratu. Lahko ga odda tudi kasneje.

Identifikacija (označitev) prašičev

Rok za identifikacijo prašičev

Izvajalec dejavnosti mora poskrbeti, da se prašiče v obratu rojstva čim prej identificira. Živali morajo biti identificirane najkasneje na dan, ko zapustijo obrat. Če ostanejo v obratu po starosti 9 mesecev, jih je treba identificirati preden dopolnijo to starost.

Identifikacijska številka prašičev (SIŠ)

Prašiče se identificira skupinsko, s »skupinsko identifikacijsko številko« oziroma SIŠ. V Sloveniji je SIŠ praviloma sestavljena iz kratice SI in prvih 6 mest obrata, kjer je bila žival rojena.

Izvajalci dejavnosti, ki prašiče tetovirajo, in težko v uho vtetovirajo celotno številko, lahko pri upravi zaprosijo za skrajšano SIŠ.

Načini identifikacije prašičev

Izvajalec dejavnosti lahko prašiče identificira na enega od naslednjih načinov:

- 1) z okroglo plastično ušesno znamko, ki jo vstavi v desni uhelj. Na moškem delu dvojnika, ki je rumene barve, je odtisnjena SIŠ in oznaka pristojnega organa (UVHVVR). Na ženskem delu dvojnika je lahko natisnjena druga vsebina, na primer dodatna individualna identifikacijska številka živali.
- 2) s tetoviranjem SIŠ v desni uhelj ali na desno stran hrbta tik za plečem. Pri tem se po potrebi lahko uporabi skrajšana SIŠ, ki jo na zahtevo izvajalca dejavnosti izda uprava. Izvajalec dejavnosti poskrbi, da je tetoviranje opravljeno na način, da ohrani berljivost skozi življenjsko dobo živali.
- 3) z elektronsko ušesno znamko, ki je izdelana na enak način kot običajna ušesna znamka, in ima vgrajen transponder z enolično identifikacijsko številko.
- 4) z injicirnim transponderjem. Z injicirnim transponderjem se lahko identificira le živali, ki niso namenjene za zakol za prehrano ljudi in se redijo v zaprtih obratih ali se redijo za kulturne, zgodovinske, rekreativne, znanstvene ali športne namene. Izvajalec dejavnosti, ki želi živali identificirati z injicirnim transponderjem, na upravo vloži zahtevek za izjemo glede načina identifikacije prašičev. V zahtevku navede informacije o obratu, vrsto reje, dokazila oziroma informacije o vrsti reje in število živali (ali število živali letno). Če obrat izpolnjuje pogoje za izjemo, uprava v register obratov vpiše informacijo o odstopanju in izvajalcu dejavnosti izda soglasje za uporabo izjeme. Injicirni transponderji vsebujejo individualne identifikacijske številke; živali, ki so identificirane na ta način, je potrebno v registru v obratu in ob premikih spremljati individualno. Injicirni transponder lahko vstavi le veterinar iz pooblaščenega veterinarske organizacije.

Naročanje ušesnih znamk

Ušesne znamke za prvo označitev prašičev lahko izvajalci dejavnosti naročajo le za obrate, na katerih so nastanjene svinje. Praviloma se izdajajo količine za zalogo za eno leto.

Izvajalec dejavnosti lahko ušesne znamke naroči:

- prek spletne ali mobilne aplikacije Volos,
- pri pooblaščenih organizaciji,
- neposredno pri registriranem dobavitelju ušesnih znamk.

Naročanje dvojnikov ušesnih znamk

Če se sredstvo za identifikacijo pri prašiču izgubi ali postane nečitljivo (izguba ali nečitljivost ušesne znamke, nečitljivost tetoviranja in podobno), ga je treba najkasneje v sedmih dneh nadomestiti z dvojnikom, na katerem je enaka SIŠ oziroma identifikacijska številka, kot je bila originalna.

Če se je sredstvo za identifikacijo izgubilo, je postopek nadomestitve naslednji:

- 1) Izvajalec dejavnosti mora z gotovostjo ugotoviti, kakšna je bila originalna SIŠ. Pri tem si pomaga z evidenco o trenutnem številu živali znotraj kategorije s posamezno SIŠ. Pomembno je, da se identificiranost živali preverja sproti, saj je le tako mogoče ugotoviti originalno SIŠ, zlasti če so v obratu živali različnih izvorov.
- 2) Izvajalec dejavnosti prek aplikacije Volos naroči ustrezne dvojnike ušesnih znamk in jih po prejetju vstavi v desni uhelj. Dvojnik ušesne znamke je oranžne barve (moški del) in na njem je izpisana enaka SIŠ, kot je bila originalna.
- 3) Namesto sprotne naročanja dvojnikov na večjih obratih lahko naročijo zalogo serijsko oštevilčenih dvojnikov, ob označitvi na dvojnik z neizbrisnim flomastrom čitljivo vpišejo originalno SIŠ, pri čemer v CRPš prek aplikacije Volos povežejo uporabljeno serijsko številko s SIŠ. Program pri tem preverja stanje števila živali, da ne pride do napak.

Odstranitev in sprememba sredstev za identifikacijo

Sredstev za identifikacijo z živali ni dovoljeno odstraniti niti jih spreminjati. V posebnih primerih, ko bi bilo to potrebno, je to dovoljeno s soglasjem uprave.

Spremni list

Spremni list je dokument, ki živali spremlja med premikom. Pri premikih se praviloma uporablja elektronski premni list, ki se hrani v Centralnem registru prašičev, lahko pa se ga tudi natisne. Oseba, ki živali prevaža, mora imeti številko spremnega lista in dostop do Volos, ali pa natisnjen premni list.

Odhod živali iz obrata

Odhod živali iz obrata je dogodek, ob katerem se število živali določene kategorije v obratu zmanjša. Obstaja več vrst odhodov: odhod v drug obrat reje (običajno prodaja), podoben je odhod na klavnico, odhod v izvoz ali drugo državo članico, pogin, zakol na domu ter kraja/izguba. Dogodka, pri katerih se stalež živali v določeni kategoriji zmanjša, sta tudi izravnava stanja in prevedba med kategorijami.

Odhod v drug obrat reje

Pri tem dogodku gre tipično za prodajo živali drugemu izvajalcu dejavnosti, ali pa premik živali med obrati znotraj KMG-MID. Enak postopek velja za odhod na sejem, razstavo ali morebitni odhod na pašnik/planino. Postopek pri tem dogodku je naslednji:

- a) Izvajalec dejavnosti pred nakladanjem živali na vozilo izda premni list
- b) Odhod priglasí v Centralni register prašičev
- c) Odhod vpiše v Register prašičev v obratu

Postopek je najenostavnejši, če se izvaja elektronsko: pred nakladanjem v Volos vpiše podatke o pošiljki; s tem je izpolnil vse obveznosti: izdaja elektronskega spremnega lista, priglasitev odhoda v CRPš in vodenje RPO.

Obrati, kjer izvajalec dejavnosti nima dostopa do Volos

Če izvajalec dejavnosti nima dostopa do Volos, podatke o premikih priglasijo prek pooblaščenih organizacij:

- izvajalec dejavnosti pooblaščenim organizacijam pisno odda informacije o premiku, še pred premikom,
- pooblaščen organizacija izda elektronski spremni list in izvajalcu dejavnosti izroči tiskano kopijo,
- če ima izvajalec dejavnosti aktiven dostop do Volos, mu informacij o odhodu ni potrebno vpisati v register prašičev v obratu.

Nekomercialni obrati

Iz nekomercialnih obratov premikanje prašičev v druge obrate ni dovoljeno. Dovoljen je le premik v klavnico.

Izdaja spremnega lista in priglasitev v primerih, ko elektronsko poslovanje ni možno ali je zelo otežkočeno

Glej poglavje Načrt delovanja sistema identifikacije in registracije prašičev v primeru nedelovanja informacijsko-komunikacijskih tehnologij.

Odhod v klavnico

Postopek pri odhodu v klavnico je podoben odhodu v drug obrat, le da so informacije v obrazcu ustrezno prilagojene.

Nekomercialni obrati

Iz nekomercialnih obratov je prašiče dovoljeno premikati le v klavnico v zakol, pri čemer lastnik prevzame meso.

Odhod v drugo državo članico ali izvoz

Ob odhodu pošiljke prašičev iz Republike Slovenije v države članice EU (odprema) in tretje države (izvoz), mora pošiljko spremljati veterinarsko spričevalo, ki ga izvajalec dejavnosti pridobi na območnem uradu uprave. V Volos vnese podatke o odhodu pošiljke.

Pogin, zakol na domu, kraja/izguba

Dogodki pogin, zakol na domu in kraja/izguba se priglasijo v CRPš najkasneje sedem dni po dogodku.

Obrati, kjer izvajalec dejavnosti nima dostopa do Volos

Če izvajalec dejavnosti nima dostopa do Volos, prevedbe med kategorijami vpisuje v obrazec, ki ga odda pooblaščenim organizacijam.

Nekomercialni obrati

Za nekomercialne obrate priglasitev pogina, zakola na domu ter kraje/izgube v CRPš ni obvezno.

Ne glede na to pa nekomercialni obrati v Volos to možnost imajo: če dogodke priglasijo, jim ni potrebno posebej voditi RPO.

Prevedba med kategorijami

Stalež živali in vsi dogodki se spremljajo po posameznih kategorijah in SIŠ (identifikacijskih številkah). Prevedbe se v aplikacijo vpisuje najmanj enkrat mesečno za pretekli mesec. Priporoča se, da se prevedbe vnaša sproti.

Izvedejo se lahko naslednje prevedbe:

- **sesni pujski v tekače do 30 kg:** sesnih pujskov se v CRPŠ ne vodi; vodenje se prične po odstavitvi. Ko se izvede odstavitev pujskov, izvajalec dejavnosti v aplikaciji vpiše število odstavljenih pujskov v obratu, kot SIŠ vpiše SIŠ obrata, ne glede na to, ali so tekači že fizično označeni ali ne.
- **Tekači v pitance od 30 do 110 kg:** ko tekači dosežejo maso 30 kg, in se v obratu izvede prevedba tekačev v pitance od 30 do 110 kg, izvajalec dejavnosti v aplikaciji vpiše datum prevedbe, število živali in SIŠ. Če so v obratu živali, ki imajo različne SIŠ (so bile kupljene), se prevedba vpiše za vsako SIŠ posebej.
- **Tekači v pitance od 30 kg, pitane na višjo težo:** postopek je podoben kot pri prejšnji alineji.
- **Pitanci od 30 do 110 kg v plemenske mladice:** ob odbiri plemenskih mladice se v aplikaciji vpiše datum prevedbe (odbire), SIŠ in število živali v skupini.
- **Pitanci na višjo težo v plemenske mladice:** podobno kot zgoraj.
- **Pitanci od 30 do 110 kg v plemenske svinje:** podobno kot zgoraj.
- **Pitanci na višjo težo v plemenske svinje:** podobno kot zgoraj.
- **Pitanci od 30 do 110 kg v plemenske merjasce:** podobno kot zgoraj. Ob odbiri merjascev se vpiše podatke v aplikacijo.
- **Pitanci na višjo težo v plemenske merjasce:** podobno kot zgoraj.

Obrati, kjer izvajalec dejavnosti nima dostopa do Volos

Če izvajalec dejavnosti nima dostopa do Volos, prevedbe med kategorijami vpisuje v obrazec, ki ga odda pooblaščen organizaciji.

Nekomercialni obrati

V nekomercialnih obratih so vsi prašiči kategorije **kmečki prašič**, ne glede na starost. Prevedb med kategorijami na nekomercialnih obratih ni.

Izravnava stanja

Če izvajalec dejavnosti ugotovi, da se stanje v CRPŠ ne ujema s stanjem v obratu, in stanja ne more urediti z drugimi vrstami premikov, stanje lahko uskladi prek aplikacije Izravnava stanja. Gre za nepravilnost, in je treba skrbeti, da do te situacije ne prihaja redno.

Obrati, kjer izvajalec dejavnosti nima dostopa do Volos

Če izvajalec dejavnosti nima dostopa do Volos, prevedbe med kategorijami vpisuje v obrazec, ki ga odda pooblaščen organizaciji.

Nekomercialni obrati

Za nekomercialne obrate izravnave stanja v CRPŠ ni potrebno poročati.

SLP je bil izdan, a do premika živali ni prišlo

Če je bil SLP izdan, do premika živali pa ni prišlo, mora izvajalec dejavnosti – oddajatelj poskrbeti za preklic SLP v CRPš. To lahko stori na podoben način, kot SLP izda:

- a) prek Volos,
- b) za izvedbo preklica pisno zaprosi pooblaščen organizacijo.

Prihod živali v obrat

Prihod živali v obrat je dogodek, ob katerem se število živali določene kategorije v obratu poveča. Prihodi so različni: prihod iz drugega obrata reje (običajno nakup), uvoz ali prihod iz druge države članice ter rojstva (oziroma prevedba iz sesnih pujskov v tekače).

Prihod iz drugega obrata

Postopek premika prične oddajatelj. Ko informacije o odhodu vpiše v Volos, se izdela elektronski spremni list. Prejemnik živali na mobilni telefon prejme SMS, ki vsebuje informacije o elektronskem spremnem listu.

Prejemnik živali tudi v aplikaciji Volos prejme obvestilo, da je bil zanj izdan spremni list. Vse informacije o pošiljki so že v Volos, prejemnik pa le še pregleda, če so točne, in potrdi prejem.

Tako je z enim klikom izpolnil naslednje obveznosti: prigrasitev prihoda, vodenje RPO in hramba spremnega lista.

Če informacije v spremnem listu v Volos niso točne, lahko prejemnik živali spremni list zavrne. S prodajalcem se morata nato dogovoriti o točnih informacijah, prodajalec ponovno izda spremni list in potem ga prejemnik potrdi.

Obrati, kjer izvajalec dejavnosti nima dostopa do Volos

Če izvajalec dejavnosti, ki živali prejema, nima dostopa do Volos, za pomoč pri prigrasitvi prosi pooblaščen organizacijo. Pooblaščen organizacija za ureditev prihoda potrebuje številko elektronskega spremnega lista, ki jo je izvajalec dejavnosti prejel na SMS. Oddajatelj živali ima tudi možnost, da kopijo spremnega lista natisne na papir, in prejemnik pri pooblaščen organizaciji ureja prigrasitev s predložitvijo te kopije.

Nekomercialni obrati

Prihod v nekomercialnih obratih se izvaja na enak način kot je opisano zgoraj.

Uvoz ali prihod prašičev iz druge države članice

Kadar pošiljka prašičev prihaja iz druge države članice ali iz uvoza, izvajalec dejavnosti preveri identifikacijske oznake pri vseh prašičih, nato pa prek Volos vnese podatke o prejemu pošiljke. Pri tem si pomaga s spremno dokumentacijo, ki je prišla s pošiljko.

Za vsako skupino živali (torej živali, ki so iste kategorije in imajo isto identifikacijsko številko) vnese en zapis.

Dokumentacijo hrani pri obratu še najmanj tri leta.

Obrati, kjer izvajalec dejavnosti nima dostopa do Volos

Če izvajalec dejavnosti nima dostopa do Volos, kopijo dokumentacije najkasneje v štirih dneh od prejema živali odda pooblaščen organizaciji, ki bo informacije vnese v Volos.

Izvajalec dejavnosti mora iste informacije vnesti v RPO, dokumentacijo pa hraniti še tri leta po prejemu živali.

Nekomercialni obrati

Uvoz ali nakup živali iz druge države članice na nekomercialnih obratih ni dovoljen.

Prevedba med kategorijami

Prevedba med kategorijami je eden od dogodkov, pri katerem se število živali v določeni kategoriji poveča. Celotni princip prevedbe je opisan pri odhodih.

Stalež živali v obratu

Stalež živali v obratu in vsi dogodki se spremljajo po skupinah. Ena skupina prašičev so prašiči, ki so v isti kategoriji in imajo isto SIŠ oziroma identifikacijo. Ko živali prehajajo med kategorijami, prehajajo tudi med skupinami.

Prvi popis živali v obratu

Novi sistem identifikacije in registracije prašičev se prične uporabljati s 1. 5. 2024. Izvajalec dejavnosti na ta dan (ali čim bližje temu dnevu) izvede popis skupin prašičev v obratu.

V prvi polovici aprila izvajalci dejavnosti registriranih obratov, na katerih so evidentirani prašiči, prejmejo obvestilo o novem sistemu za identifikacijo in registracijo prašičev, v katerem prejmejo tudi kodo za aktivacijo aplikacije Volos.

Ob prvi uporabi aplikacije izvajalec dejavnosti:

- 1) vpiše informacije o obratu:
- 2) določi, ali gre za komercialni ali nekomercialni obrat (ima možnost oddati zahtevek za uveljavljanje izjeme za nekomercialne obrate)
- 3) izvede popis živali v obratu: za vsako skupino prašičev (ista kategorija in SIŠ) navede: kategorija, SIŠ, število živali, datum popisa.

Ko so informacije o obratu in popisu shranjene, lahko izvajalec dejavnosti prične uporabljati Volos za pregledovanje podatkov, izdajo spremnega lista, priglasitev dogodkov itd.

Ko se v CRPš priglasijo ostali dogodki, se stalež sproti izračunava iz števila priglašanih prihodov in odhodov. Izvajalec dejavnosti je dolžan sproti preverjati stanje v obratu in stanje v CRPš ter poskrbeti, da je stanje v CRPš točno.

Obrati, kjer izvajalec dejavnosti nima dostopa do Volos

Če izvajalec dejavnosti nima dostopa do Volos, informacije o obratu in popisu živali vpiše v obrazec, ki ga odda pooblaščen organizaciji. Pri tem mora upoštevati, da:

- v maju bodo imele pooblaščen organizacije večje število opravil, zato bo na vnos podatkov potrebno počakati glede na razpoložljive kapacitete pooblaščenih organizacij,
- ostale dogodke je mogoče priglasiti šele po tem, ko je osnovni popis vnesen v Volos.

Nekomercialni obrati

Na nekomercialnih obratih se vpis informacij o obratu in popisa živali v obratu izvede na enak način kot na komercialnih obratih. Popis živali je enostavnejši, saj se v nekomercialnem obratu redi le živali kategorije »kmečki prašič«, ne glede na starost živali.

Register prašičev v obratu (RPO)

Register prašičev v obratu so zapisi o vseh premikih in spremembah staleža prašičev v obratu, ki jih sproti vodi in pri sebi hrani izvajalec dejavnosti.

Način vodenja RPO se s 1. 5. 2024 spreminja. Obstoječi RPO (roza knjiga) mora izvajalec dejavnosti v obratu hraniti še najmanj tri leta. V nadaljevanju so navodila za vodenje RPO po novem.

Komercialni obrati, kjer izvajalec dejavnosti aktivno uporablja Volos

Če izvajalec dejavnosti aktivno uporablja aplikacijo Volos, pri čemer vse informacije sproti priglašča v CRPš, mu RPO ni potrebno voditi. Inšpektor ali kontrolor ob pregledu obrata ne bo zahteval vpogleda v RPO, pač pa bo preveril, ali izvajalec dejavnosti aktivno uporablja Volos.

Obrati, kjer izvajalec dejavnosti nima dostopa do Volos

Za namen ročnega vodenja RPO so na voljo obrazci in podrobnejša navodila. RPO se lahko vodi tudi v zvezku, v katerem se vzpostavi enako tabelo, v ustreznem računalniškem programu, v Excelu in podobno. Če je vodenje RPO obvezno (glej zgoraj) in če se vodi računalniško, mora biti ob izvajanju uradnega nadzora na zahtevo uradne osebe na voljo izpis v ustrezni obliki za najmanj zadnja tri leta.

Primer zapisa v RPO je naslednji:

G-MID:		datum od:		datum do:			
kategorija živali	SIŠ	datum dogodka	vrsta dogodka	število živali	G-MID prihoda/ odhoda	Staro stanje	Novo stanje
mladice	SI 123456	1. 5. 2024	popis	3	-	-	4
mladice	SI 123456	1. 6. 2024	prodaja	1	100222333	4	3
mladice	SI 123456	1. 6. 2024	prevedba v svinje	1	-	3	2
mladice	SI 123456	3. 7. 2024	prevedba iz pitancev	2	-	2	4

Na voljo je obrazec za RPO, ki ga izvajalec dejavnosti lahko natisne za namen ročnega vodenja RPO. Informacije lahko vodi na način, da ima za vsako kategorijo svoj list, lahko pa vodi vse na enem listu.

Nekomercialni obrati

V nekomercialnih obratih se RPO vodi na enak način kot v komercialnih: če izvajalec dejavnosti aktivno uporablja Volos, mu RPO ni potrebno voditi.

Če dostopa do Volos nima, ali pa ga ima in ga ne uporablja vsaj za pregledovanje podatkov, mora posebej voditi RPO na način, kot je opisano v prejšnjem poglavju.

Ročna prigrasitev določenih dogodkov

Če ima izvajalec dejavnosti aktiven dostop do Volos, a določene dogodke priglasijo ročno, mora za te dogodke voditi RPO in hraniti spremno dokumentacijo.

Centralni register prašičev (CRPš)

Centralni register prašičev (CRPš) je podatkovna zbirka, ki jo vodi Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin in v kateri se hranijo podatki, ki jih izvajalci dejavnosti reje prašičev sporočajo Upravi. V podatkovni zbirki so podatki o premikih živali med obrati, popisu živali v obratu ter spremembah staleža po kategorijah in SIŠ. Podatke uporablja Uprava za namen varovanja zdravja ljudi in živali, uporabljajo pa se tudi za načrtovanje in izvajanje ukrepov kmetijske politike ter za statistične in raziskovalne namene.

Izvajalci dejavnosti imajo prek aplikacije Volos pregled nad vsemi podatki o živalih na svojem obratu.

Če izvajalec dejavnosti aktivno uporablja aplikacijo Volos, in prek nje sproti priglasil informacije o dogodkih (odhodi, prihodi) v CRPš, potem se šteje, da istočasno zadosti tudi obveznosti vodenja RPO in hrambe spremne dokumentacije.

Na voljo bodo tudi spletni servisi, prek katerih je mogoče dostopati do podatkov oziroma poročati v CRPš. Dokumentacija je na voljo na zahtevo.

Pooblaščen organizacije

Pooblaščen organizacije so veterinarske organizacije, ki opravljajo dejavnost identifikacije in registracije živali kot javno veterinarsko službo, in zavodi KGZS, ki opravljajo identifikacijo in registracijo živali kot javno službo strokovnih nalog v živinoreji.

Naloge pooblaščenih organizacij so določene v 20. členu Pravilnika o identifikaciji in registraciji prašičev. Izvajalci dejavnosti se na pooblaščen organizacije lahko obrnejo po pomoč zlasti v naslednjih primerih:

- Če nima nameščene aplikacije Volos in potrebuje pomoč pri izdaji spremnega lista ali vnosu podatkov v CRPš, naročanju ušesnih znamk in dvojnikov ušesnih znamk,
- Če potrebuje pomoč pri identifikaciji prašičev (nameščanju ušesnih znamk) ...

Storitve, ki jih izvaja pooblaščen organizacija, se financirajo iz proračuna, nekatere pa pooblaščen organizacija zaračuna izvajalcu dejavnosti.

Izvajalec dejavnosti lahko storitev naroči pri katerikoli od pooblaščenih organizacij.

Načrt delovanja sistema identifikacije in registracije prašičev v primeru nedelovanja informacijsko-komunikacijskih tehnologij

Izvajalci dejavnosti morajo biti vedno pripravljeni na primer začasnega nedelovanja tehnoloških sistemov. V ta namen v obratu hrani obrazce za vodenje registra prašičev v obratu (RPO) in obrazce za izdajo spremnih listov za prašiče (SLP).

V primeru, ko uporaba aplikacije Volos ni mogoča zaradi prekinitve delovanja ali nedostopnosti informacijsko komunikacijskih tehnologij (na primer nedelovanje Volos za krajši ali daljši čas, tehnološke okvare na opremi izvajalca dejavnosti ali težave s povezljivostjo z omrežjem), se pri premikih prašičev uporablja sistem, opisan v tem poglavju.

Opozorilo: če zaradi zdravstvene situacije na določenem območju ali v celotni državi velja obveznost izdaje veterinarskih spričeval za premike prašičev, mora izvajalec dejavnosti pridobiti veterinarsko spričevalo v skladu s predpisi, ne glede na okoliščine, zaradi katerih se izdaja papirni spremni list.

Izdaja spremnih listov za prašiče (SLP) ob premikih

Papirni SLP se izda na obrazcu za papirni spremni list. Izvajalec dejavnosti si lahko natisne več izvodov, ki jih hrani v obratu, da jih lahko uporabi v primeru nedelovanja sistemov.

Papirni SLP izvajalec dejavnosti pred premikom izpolni v dveh izvodih. Vpiše vse podatke, ki se vpišejo v spremni list. Izvajalec dejavnosti izda tudi številko SLP.

Številka SLP je sestavljena iz zadnjih 6 mest G-MID in zaporedne številke SLP. Izvajalec dejavnosti je dolžan voditi evidenco izdanih papirnih spremnih listov in poskrbeti, da se številka SLP ne ponovi.

Eno od kopij SLP preda prejemniku živali in potuje s pošiljko. Drugo kopijo uporabi za vnos informacij v Volos: informacije v Volos lahko vnese sam, in lahko pa najkasneje v štirih dneh obrazec odda pooblaščen organizaciji, ki bo informacije vnesla v Volos.

Register prašičev v obratu

Kadar je SLP izdan papirno, morata tako oddajatelj kot prejemnik prašičev informacije iz SLP nemudoma vpisati v RPO, ki se vodi v obratu.

Priglasitev odhodov in prihodov v CRPš

Kadar se pred premikom prašičev izda papirni SLP, izvajalec dejavnosti, ki prašiče oddaja, poskrbi, da

- a) najkasneje v sedmih dneh po premiku vnese informacije iz papirnega SLP v Volos, ali
- b) najkasneje v štirih dneh po premiku obrazec odda pooblaščen organizaciji.

7.2.3 Drobница

Označevanje drobnice

Izvajalec dejavnost mora poskrbeti, da so ovce in koze označene z enim izmed načinov označitve, opisanih v nadaljevanju, najpozneje do starosti 9 mesecev, če pa se živali premikajo z obrata prej, se jih označi pred premikom. Drobnicolahko označuje izvajalec dejavnosti sam, lahko pa to zanj opravi pooblaščen organizacija, ki je lahko kmetijsko-gozdarski zavod ali pooblaščen veterinarska organizacija. Ušesnih znamk ni dovoljeno odstraniti ali zamenjati, razen na zahtevo UVHVVR. Označitev živali mora izvajalec dejavnosti sproti oziroma najkasneje v sedmih dneh vpisati v Register drobnice na obratu (RDO). Starost živali za obveznost označitve določimo tako, da se mesecu rojstva živali prišteje 8 mesecev. Primer: če je datum rojstva 10. 3., pomeni, da izračunamo $3 + 8$ mesecev, torej je 11. mesec. Žival mora biti označena do vključno 30. novembra.

Načini označitve za drobnico, ki je namenjena za premik v druge države članice:

- ušesna znamka in elektronska ušesna znamka,
- ušesna znamka in bolus,
- izjema za živali z ušesi, premajhnimi za namestitev običajne ušesne znamke: biceljni trak in bolus.

Načini označitve za drobnico, ki se goji samo v Sloveniji in ni namenjena za premik v druge države članice:

- dve ušesni znamki,
- ušesna znamka in biceljni trak,
- ušesna znamka in tetoviranje,
- izjema za živali z ušesi, premajhnimi za namestitev običajne ušesne znamke: dva biceljna trakova. Izjema za živali, ki so namenjene za prevoz neposredno v klavnico pred starostjo 12 mesecev:
- okrogla ušesna znamka s skupinsko številko (SIŠ),
- običajna ušesna znamka z identifikacijsko številko (ID),
- biceljni trak z identifikacijsko številko (ID).

Izjema za izvajalce dejavnosti v zaprtih obratih in izvajalce dejavnosti, ki gojijo drobnico za kulturne, rekreativne ali znanstvene namene (za uveljavljanje izjeme je potrebno oddati vlogo na Upravo):

- označitev z injicirnim transponderjem ali bolusom.

Nadomestitev sredstev za identifikacijo drobnice:

UVHVVR izvajalcem dejavnosti dovoli, da nadomestijo sredstva za identifikacijo drobnice, če nadomestitev ne ogroža sledljivosti živali. Sredstva za identifikacijo drobnice se nadomestijo z dvojnikom z enako ID.

Register drobnice na obratu (RDO)

Do sedaj znano in uveljavljeno zeleno knjigo Register drobnice na gospodarstvu (RDG) je zamenjal **Register drobnice na obratu (RDO). UVHVVR RDG v papirni obliki ne pošilja več.**

Vsak izvajalec dejavnosti mora voditi register drobnice na obratu (RDO), ki vsebuje 4 tabele. Tisti, ki sami dostopajo do nove aplikacije VOLOS – DROBNICA, morajo voditi v papirni obliki le Tabeli J4 (Jagnjeta do starosti 9 mesecev) ali K4 (Kozlički do starosti 9 mesecev). Navodila za vodenje RDO, tabele za tisk in ostale informacije o novem sistemu identifikacije in registracije drobnice najdete na osrednjem spletnem mestu državne uprave na povezavi [Postopek identifikacije in registracije drobnice](#).

Nova spletna in mobilna aplikacija VOLOS – DROBNICA

V novembru 2022 je bila vzpostavljena nova spletna in mobilna aplikacija VOLOS – DROBNICA. Izvajalci dejavnosti, ki gojijo drobnico, si lahko pridobijo dostop do aplikacije VOLOS – DROBNICA v skladu z navodili, objavljenimi na osrednjem spletnem mestu državne uprave na povezavi [Dostop do portala Volos](#).

Glavne prednosti, ki jih nudi dostop do novega portala Volos, so: registracije individualno označenih ovc in koz, registracija drobnice iz EU/uvoza, vnos premika odhod z vašega obrata, vnos premika prihod na vaš obrat, izpis elektronskega registra drobnice na obratu (e-RDO), naročanje novih in dvojnikov ušesnih znamk za drobnico in drugo.

Registracija drobnice v CRD

Vse individualno označene ovce in koze morajo biti registrirane v CRD z naslednjimi podatki: identifikacijska številka živali, mesec in leto rojstva, datum označitve, spol, pasemski tip, vrsta elektronskega identifikatorja ali tetoviranje. Obrazec za registracijo živali je objavljen na spletni strani Uprave. Živali, ki so označene s SIŠ in so namenjene za prevoz neposredno v klavnico do starosti 12 mesecev, ni potrebno registrirati v CRD. Premik takih živali se lahko izvede samo v klavnico.

Premiki drobnice in odjava živali

Premik individualno označenih živali s papirnim spremnim listom (SLD)

Postopek izdaje SLD se ne spreminja. Spremni list izpolnita in točnost vpisanih podatkov potrdita s podpisom oba izvajalca dejavnosti. Premike individualno označenih živali s SLD se lahko priglasijo v CRD le v primeru, če so te predhodno registrirane v CRD.

Premik individualno označenih živali z elektronskim spremnim listom (e-SLD)

Izvajalec dejavnosti, ki živali oddaja, lahko premik odhod v CRD priglasijo na dan dogodka (predno živali zapustijo obrat) oz. največ tri dni pred predvidenim dogodkom. Ob priglasi odhoda se v aplikaciji izbere možnost **e-SLD** (številka e-SLD se določi avtomatsko). V tem primeru papirni spremni list ni potreben. Pri vnosu podatkov o odhodu individualno označenih živali mora izvajalec dejavnosti v CRD prigrasiti naslednje podatke: identifikacijsko številko živali, datum odhoda, G-MID namembnega obrata, mobilno številko izvajalca dejavnosti, ki živali prejema, registrsko številko vozila, registracijsko številko prevoznika.

Izvajalec dejavnosti, ki živali prejema, na mobilno telefonsko številko, ki jo je podal oddajatelju živali, prejme SMS sporočilo s številko elektronskega spremnega lista (e-SLD). Prejem živali mora nato v sedmih dneh dni prigrasiti v CRD.

Odjava živali

V primeru pogina, zakola doma in kraje/izgube individualno označenih živali, se spremnega lista ne izdaja. Živali je potrebno odjaviti iz CRD. Obrazec za odjavo je objavljen na spletni strani UVHVVR.

7.2.4 Enoprsti kopitarji

Vsak enoprsti kopitar (konji, osli in njihovi križanci) mora biti identificiran z identifikacijskim dokumentom (ID) najpozneje do starosti 12 mesecev ali pred premikom (obveznost ne velja za začasni premik do 30 dni). Izvajalec dejavnosti/imetnik mora oddati zahtevo za identifikacijo najpozneje do 30. dneva starosti žrebeta. To lahko stori z vnosom podatkov v spletni portal Volos ali se obrne na pooblaščen veterinarsko organizacijo ali pa na pooblaščen organ izdaje identifikacijskih dokumentov (Veterinarska fakulteta ali Kobilarna Lipica). Vlogo za identifikacijo žrebeta mora imetnik oddati še pred premikom na pašo na planino/skupni pašnik. Ob vnosu vloge v CRK dobi žrebe življenjsko številko (ŽŠ), katero je treba vpisati na zapisnik o prigonu na pašo.

Za ukrepe kmetijske politike se podatki o kopitarjih prevzamejo neposredno iz CRK. Upošteva se stanje na 1. februar. Za izračun obtežb na kmetijskem gospodarstvu štejejo vsi kopitarji, ki se nahajajo na kmetijskem gospodarstvu več kot 30 dni. To velja tudi za kopitarje, ki so zgolj nastanjeni in so npr. v lasti nekoga drugega. Za vlagatelje je pomembno, da so podatki o kopitarjih in vse spremembe sproti sporočeni v CRK, ker neustrezni podatki vplivajo na izpolnjevanje pogojev za ukrepe.

Pri vlaganju zahtevka za operacijo ukrepa KOPOP Reja lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje za avtohtone in tradicionalne pasme konj, je smiselno, da se ob vložitvi predloži veljavni dokument za konja: identifikacijski dokument (ID) ali potrdilo o označitvi.

7.2.5 Evidenca imetnikov rejnih živali (EIRŽ) in Evidenca rejnih živali (ERŽ)

Izvajalec dejavnosti/imetnik rejnih živali je pravna ali fizična oseba, ki je odgovorna za živali in je lahko lastnik živali oziroma se po pooblastilu lastnika živali ukvarja z gojenjem/rejo, varstvom ali drugo vrsto rabe živali. Dolžan je sporočiti tudi podatke o staležu rejnih živali, ki jih goji/redi na svojem obratu/gospodarstvu.

Vsi obrati/gospodarstva, ki gojijo/redijo živali (reja, prodaja/oddaja živali ali proizvodov ...), se morajo vpisati v EIRŽ in registrirati obrat/gospodarstvo, saj predstavljajo tveganje za širjenje bolezni. Odstopanje velja le za obrate, ki gojijo perutnino ali kunce, in so izpolnjeni naslednji pogoji: živali se gojijo/redijo izključno za lastno domačo porabo, hkrati se ne goji/redi več kot 50 kljunov perutnine, pet nojev, 50 kuncev in se živali ne premika z obrata/gospodarstva, razen neposredno v klavnico v služnostno klanje za lastno domačo porabo.

Vpis v EIRŽ oz. postopek registracije obrata/gospodarstva in sporočanje staleža se izvaja po postopkih, ki so opisani na osrednjem spletnem mestu državne uprave na povezavah:

[Vpis v Evidenco imetnikov rejnih živali \(EIRŽ\)](#)

[Sporočanje staleža rejnih živali in podatkov o oddaji živali in živalskih proizvodov v promet v Evidenco rejnih živali \(ERŽ\)](#)

7.3 REGISTRACIJA OBRATOV NA PODROČJU PRIMARNE PRIDELAVE ŽIVIL RASTLINSKEGA IN ŽIVALSKEGA IZVORA IN OBRATOV NA PODROČJU PRIMARNE PRIDELAVE KRME

Vsak nosilec živilske dejavnosti, ki oddaja na trg primarna živila rastlinskega oziroma živalskega izvora, namenjena za prehrano ljudi, in vsak nosilec dejavnosti, ki opravlja dejavnost primarne pridelave krme rastlinskega izvora oziroma opravlja dejavnosti povezane s primarno pridelavo krme, mora svoj obrat registrirati pri UVHVVR.

Na obrazcu za registracijo obrata na področju primarne pridelave so v sklopu zbirne vloge polja predizpolnjena s podatki iz zadnje vloge, ki je bila registrirana v register obratov primarne pridelave/proizvodnje. Nosilci dejavnosti morajo podatke ob oddaji zbirne vloge skrbno preveriti. Če je prišlo v letu 2024 do sprememb, je nosilec dejavnosti dolžan podatke spremeniti oz. dopolniti, če se ti razlikujejo od tistih, ki jih vsebuje predtiskana vloga.